

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΑΔΙΔΑΚΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Με επιλεγμένες ασκήσεις Συντακτικού και Γραμματικής

ΜΕΡΟΣ Α'

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ
Ι.Π. ΑΜΠΕΛΑΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας περιεχομένων	2
1. Λυσίας, <i>Υπὲρ ἀδυνάτου</i> , 9 - 11	3
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	4
2. Ἰσοκράτης, <i>Πρὸς Δημόνικον</i> , 40.1 - 42.5	5
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	6
3. Δημοσθένης, <i>Κατ' Ἀριστογείτονος Α</i> , 32 - 33	7
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	8
4. Ξενοφῶν, <i>Κυνηγετικός</i> , 13.1 - 5	9
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	10
5. Ξενοφῶν, <i>Πόροι</i> , 5.11.1 - 13.5	11
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	12
6. Διογένης Λαέρτιος, <i>Πρωταγόρας Βίοι</i> , 9.51 - 52	13
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	14
7. Θουκυδίδης, <i>Ἱστορίαι</i> , 1.75.1 - 1.76.1.5	15
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	16
8. Ἰσοκράτης, <i>Αἰγινήτικός</i> , 17.1 - 19.5	17
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	18
9. Ξενοφῶν, <i>Ἑλληνικά</i> , Βιβλίο 7, 1.39 - 40	19
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	20
10. Αἰσχίνης, <i>Κατὰ Κτησιφώντος</i> , 169 - 170	21
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	22
11. Ονοματικές προτάσεις (ειδικές, πλάγιες ερωτηματικές, ενδοιαστικές)	23
12. Υποθετικοί λόγοι	26
Α. Αναγνώριση υποθετικών λόγων	26
Β. Μετασχηματισμοί υποθετικών λόγων	28
Γ. Ανάλυση υποθετικών μετοχών	29
13. Τριτόκλιτα Επίθετα	31
14. Αόριστος Β'	31
15. Συνηρημένα Ρήματα	32
16. Μέλλοντας των ρημάτων σε -ίζω	34
17. Ρήματα: οἶδα, φημί, εἶμι	34
18. Αόριστοι Β': ἔβην, ἔγνων, ἔδραν, ἔφυν, ἔρρυν	35

1. Λυσίας, 'Υπὲρ ἀδυνάτου, 9 -11

Ο ομιλητής, άνθρωπος με φυσική αναπηρία, μιλώντας στη Βουλή των Πεντακοσίων, προσπαθεί να διατηρήσει το δικαίωμα να λαμβάνει το ετήσιο χρηματικό επίδομα που χορηγούσε το δημόσιο ταμείο στους ανάπηρους και τους φτωχούς.

Δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς τὸ μέγεθος ὁ κατήγορος ἂν ἐπιδείξαι σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων. Εἰ γὰρ ἐγὼ κατασταθεὶς χορηγὸς τραγωδοῖς προκαλεσαίμην αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν, δεκάκις ἂν ἔλοιτο χορηγῆσαι μᾶλλον ἢ ἀντιδοῦναι ἅπαξ. Καὶ πῶς οὐ δεινὸν ἐστὶ νῦν μὲν κατηγορεῖν ὥς διὰ πολλὴν εὐπορίαν ἐξ ἴσου δύναμαι συνεῖναι τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰ δὲ ὦν ἐγὼ λέγω τύχοι τι γενόμενον, <ὁμολογεῖν ἂν με> τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι ἀπορώτερον;

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἵππικῆς, ἥς οὗτος ἐτόλμησε μνησθῆναι πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας οὔτε ὑμᾶς αἰσχυνθεὶς, οὐ πολὺς ὁ λόγος. Ἐγὼ γὰρ, ὦ βουλή, πάντας οἶμαι τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοῦτο ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν, ὅπως ὥς ἀλυπότατα μεταχειριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. Ὡν εἷς ἐγώ, καὶ περιπεπτωκὼς τοιαύτῃ συμφορᾷ ταύτῃ ἐμαυτῷ ῥαστώνῃ ἐξηῦρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας τῶν ἀναγκαίων. Ὁ δὲ μέγιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον ὅτι διὰ τὴν συμφορὰν ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν, ὥς οὗτός φησιν, ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω [ῥάδιόν ἐστι μαθεῖν]. Εἰ γὰρ ἐκεκτὴμην οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβῃς ἂν ὠχούμην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοὺς ἀλλοτρίους ἵππους ἀνέβαινον·

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἀντίδοσις: ανταλλαγή περιουσίας. **σύνειμι:** είμαι μαζί με κπν, συγκατοικώ, συναναστρέφομαι. **ῥαστώνη:** ευχέρεια, ευκολία | ανάπαυση, ξεκούραση. **ἀστράβη:** σαμάρι μουλαριού, αναπαυτικά φοδραρισμένη σέλα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας ... καὶ ἔτι ἀπορώτερον;»

Μονάδες 20

2. Με ποια επιχειρήματα ο ομιλητής αντικρούει τις κατηγορίες για τη χρήση ίππου κατά τις μετακινήσεις του;

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

σαφέστατα: το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό

δεινόν: γενική ενικού στον συγκριτικό βαθμό και στο θηλυκό γένος

οὔτος: αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

ἔχοντας: δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

συμβεβηκός: αιτιατική ενικού στο αρσενικό γένος

ἔλοιτο: β' ενικό οριστικής στον ίδιο χρόνο

τύχοι: β' πληθυντικό στην οριστική του μέλλοντα

μνησθήναι: β' ενικό προστακτικής στον χρόνο που βρίσκεται

οἶμαι: γ' ενικό οριστικής παρατατικού

μεταχειριούνται: ο τύπος στην ευκτική και στον ίδιο χρόνο

Μονάδες 10

4. α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις ή φράσεις του κειμένου: χορηγός, ἥ ἀντιδοῦναι, γενόμενον, ζητεῖν. (μονάδες 4)

β. Να βρεθούν και να αναγνωριστούν οι ευθείς υποθετικοί λόγοι του κειμένου. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

2. Ίσοκράτης, Πρὸς Δημόνικον, 40.1 - 42.5

Στον Πρὸς Δημόνικον λόγο, που αποδίδεται στον Ίσοκράτη, ο ρήτορας συμβουλεύει τον ομώνυμο νεαρό πώς να κατορθώσει μια ενάρετη ζωή, μαθαίνοντας να ασκεί τη «φρόνηση» μέσω συγκεκριμένων πρακτικών.

Πάντων μὲν ἐπιμελοῦ τῶν περὶ τὸν βίον, μάλιστα δὲ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν ἄσκει· μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ νοῦς ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπῳ σώματι. Πειρῶ τῷ μὲν σώματι εἶναι φιλόπονος, τῇ δὲ ψυχῇ φιλόσοφος, ἵνα τῷ μὲν ἐπιτελεῖν δύνῃ τὰ δόξαντα, τῇ δὲ προορᾶν ἐπίστη τὰ συμφέροντα.

Πᾶν ὃ τι ἂν μέλλῃς ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ· πολλοῖς γὰρ ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας. Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον· οὕτῳ γὰρ οὕτ' εὐτυχῶν ἔσει περιχαρὴς οὔτε δυστυχῶν περίλυπος. Δύο ποιῶν καιροὺς τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶσθα σαφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. Ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος τῆς σιγῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγᾶν ἢ λέγειν.

Χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν, γίγνου δὲ τοῖς ἄλλοις μηδ' ἐν ἑτέροις ὧν κατάδηλος· ἄτοπον γὰρ τὴν μὲν οὐσίαν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀποκρύπτειν, τὴν δὲ διάνοιαν φανεράν ἔχοντα περιπατεῖν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἀσκῶ: εξασκῶ, εκπαιδεύω, γυμνάζω. **ἐπισκοπῶ**: εξετάζω, επισκέπτομαι, επιθεωρῶ, επιβλέπω. **καιρός**: η κατάλληλη στιγμή, ευκαιρία, χρόνος, περίσταση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «*Πάντων μὲν ἐπιμελοῦ ... οὔτε δυστυχῶν περίλυπος.*»

Μονάδες 20

2. Με ποιους τρόπους ο Ισοκράτης συμβουλεύει τον Δημόνικο να ασκεί την *φρόνησιν*;

Μονάδες 10

3. α. Να εντοπίσετε τις προσωπικές, δεικτικές, αυτοπαθητικές και αναφορικές αντωνυμίες του κειμένου και να τις γράψετε στη γενική του άλλου αριθμού από αυτόν που βρίσκονται (ίδιο πρόσωπο και ίδιο γένος όπου απαιτείται). (μονάδες 5)

β. Να γράψετε τα αντίστοιχα απαρέμφата για τις παρακάτω προστακτικές: *ἐπιμελοῦ, πειρῶ, νόμιζε*. (μονάδες 3)

γ. *κρείττων, ἄμεινον*: Να γράψετε την αιτιατική πληθυντικού στον ίδιο βαθμό και στο ίδιο γένος (μονάδες 2)

Μονάδες 10

4. α. Ποια είναι η συντακτική λειτουργία των παρακάτω διατυπώσεων σε γενική πτώση: *τῶν λόγων, τῶν περί τὸν βίον, τῆς διανοίας, τῆς σιγῆς*. (μονάδες 4)

β. Ποιες προτάσεις του κειμένου εκφέρονται με υποτακτική; Να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος; (μονάδες 6)

Μονάδες 10

3. Δημοσθένης, Κατ' Αριστογείτονος Α, 32 - 33

Στον συγκεκριμένο λόγο ο ρήτορας αναφέρεται στη στάση του Αριστογείτονα απέναντι στους νόμους και γενικότερα στην ανηθικότητά του, που αποτελεί σοβαρή απειλή για την πόλη της Αθήνας.

Τί γὰρ οὗτος ὀκνήσειεν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνηκέστων ἢ δεινῶν, ἄνθρωπος μιαρὸς καὶ πατρικῆς ἔχθρας πρὸς τὸν δῆμον ἀνάμεστος; Τίς δ' ἂν ἄλλος μᾶλλον, ὃ μὴ γένοιτο, ἀνατρέψειεν τὴν πόλιν, εἰ λάβοιτ' ἐξουσίας; Οὐχ ὁρᾷθ' ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ καὶ πολιτείας οὐ λογισμὸς οὐδ' αἰδὼς οὐδεμία, ἀλλ' ἀπόνοι' ἡγείται, μᾶλλον δ' ὅλον ἔστ' ἀπόνοι' ἢ τούτου πολιτεία; Ἡ μέγιστον μὲν ἐστὶν αὐτῷ τῷ ἔχοντι κακόν, δεινὸν δὲ καὶ χαλεπὸν πᾶσι, πόλει δ' οὐκ ἀνεκτόν. Ὁ γὰρ ἀπονενοημένος ἅπας ἑαυτὸν μὲν προεῖται καὶ τὴν ἐκ λογισμοῦ σωτηρίαν, ἐκ δὲ τοῦ παραδόξου καὶ παραλόγου, ἐὰν ἄρα σωθῇ, σώζεται.

Τίς ἂν οὖν εὖ φρονῶν αὐτὸν ἂν ἢ τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα ταύτῃ συνάψειεν; Τίς οὐκ ἂν εἰς ὅσον δυνατὸν φεύγοι, καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἐκποδὼν ποιήσαιο, ἵνα μηδ' ἄκων αὐτῇ ποτε περιπέσῃ; Οὐκ ἀπονοίας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ὑπὲρ πατρίδος βουλευομένους δεῖ ζητεῖν ὅτῳ κοινωνήσουσιν, ἀλλὰ νοῦ καὶ φρενῶν ἀγαθῶν καὶ προνοίας πολλῆς. Ταῦτα μὲν γὰρ εἰς εὐδαιμονίαν ἄγει πάντας ἀνθρώπους, ἐκείνη δ' οἱ τοῦτον ἀπελθεῖν δεῖ.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἀνάμεστος, -ον: πλήρης, γεμάτος από κάτι. **ἀνήκεστος, -ον:** ανίατος, αθεράπευτος. **πολιτεία:** η ιδιότητα και τα δικαιώματα του πολίτη, πολιτικά δικαιώματα | ο βίος του πολίτη, η πολιτική ζωή | πολιτική συγκρότηση, σύσταση και σύνθεση ενός κράτους, είδος πολιτεύματος | δημοκρατία. **ἀπόνοια:** παράνοια **προῖμαι:** εγκαταλείπω, αφήνω. **ἐκποδών:** έξω από το δρόμο, παράμερα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «*Τί γὰρ οὗτος ὀκνήσειεν ἄν, ...ἔάν ᾗρα σωθῇ, σώζεται.*»

Μονάδες 20

2. Για ποιους λόγους, κατά τον ρήτορα, είναι απαραίτητο η συμπεριφορά ενός ανθρώπου στο πλαίσιο της πόλης να χαρακτηρίζεται από σύνεση και λογική;

Μονάδες 10

3. α. «*Οὐχ ὁρᾷθ' ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ καὶ πολιτείας οὐ λογισμὸς οὐδ' αἰδῶς οὐδεμία, ἀλλ' ἀπόνοι' ἡγεῖται*»: Να μεταφέρετε τα ρήματα του αποσπάσματος στο β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής. (μονάδες 4)

β. «*Τίς ἂν οὖν εὖ φρονῶν αὐτὸν ἂν ἢ τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα ταύτῃ συνάψειεν;*»: Να μεταφέρετε τις αντωνυμίες του αποσπάσματος στη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

4. α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου (μονάδες 6):

τῶν ἀνηκέστων:	εἶναι	στο
ἄκων:	εἶναι	στο
ζητεῖν:	εἶναι	στο

β. *Τίς δ' ἂν ἄλλος μᾶλλον, ὃ μὴ γένοιτο, ἀνατρέψειεν τὴν πόλιν, εἰ λάβοιτ' ἐξουσίας;* Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο και να τον μετατρέψετε, ώστε να δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

4. Ξενοφῶν, Κυνηγετικός, 13.1 - 5

Στο τέλος του Κυνηγετικοῦ ο Ξενοφών, αφού ἔχει μιλήσει για την αξία του κυνηγιού, προβάλλει τον εαυτό του ως αληθινό δάσκαλο σε αντίθεση προς τους σοφιστές.

Θαυμάζω δὲ τῶν σοφιστῶν καλουμένων ὅτι φασὶ μὲν ἐπ' ἀρετὴν ἄγειν οἱ πολλοὶ τοὺς νέους, ἄγουσι δ' ἐπὶ τὸνναντίον· οὔτε γὰρ ἄνδρα που ἐωράκαμεν ὄντιν' οἱ νῦν σοφισταὶ ἀγαθὸν ἐποίησαν, οὔτε γράμματα παρέχονται ἐξ ὧν χρή ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ματαίων πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται, ἀφ' ὧν τοῖς νέοις αἱ μὲν ἡδοναὶ κεναί, ἀρετὴ δ' οὐκ ἔνι· διατρίβειν δ' ἄλλως παρέχει τοῖς ἐλπίσασί τι ἐξ αὐτῶν μαθήσεσθαι καὶ ἐτέρων κωλύει χρησίμων καὶ διδάσκει κακά. Μέμφομαι οὖν αὐτοῖς τὰ μὲν μεγάλα μειζόνως· περὶ δὲ ὧν γράφουσιν, ὅτι τὰ μὲν ῥήματα αὐτοῖς ἐζήτηται, γινώμαι δὲ ὀρθῶς ἔχουσιν, αἷς ἂν παιδεύοντο οἱ νεώτεροι ἐπ' ἀρετὴν, οὐδαμοῦ.

Ἐγὼ δὲ ἰδιώτης μὲν εἰμι, οἶδα δὲ ὅτι κράτιστον μὲν ἐστὶ παρὰ τῆς αὐτοῦ φύσεως τὸ ἀγαθὸν διδάσκεσθαι, δεύτερον δὲ παρὰ τῶν ἀληθῶς ἀγαθόν τι ἐπισταμένων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐξαπατᾶν τέχνην ἐχόντων. Ἴσως οὖν τοῖς μὲν ὀνόμασιν οὐ σεσοφισμένως λέγω· οὐδὲ γὰρ ζητῶ τοῦτο· ὧν δὲ δέονται εἰς ἀρετὴν οἱ καλῶς πεπαιδευμένοι ὀρθῶς ἐγνωσμένα ζητῶ λέγειν· ὀνόματα μὲν γὰρ οὐκ ἂν παιδεύσειε, γινώμαι δέ, εἰ καλῶς ἔχοιεν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἔνι· ἔνεστι: υπάρχει, συμβαίνει | επιτρέπεται (ως απρόσ.). **διατρίβω**: χαλαρίζω τον χρόνο μου, περνῶ τον χρόνο μου. **ῥήμα**: αὐτό που λέγεται, λόγος. **γινώμαι**, αποφθέγματα σοφῶν ἀνθρώπων, τὰ ρητά, τὰ γνωμικά. **ὄνομα**: φράση, λέξη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «*Μέμφομαι οὖν αὐτοῖς ... οὐδὲ γὰρ ζητῶ τοῦτο*»

Μονάδες 20

2. Ποιες κατηγορίες διατυπώνει εναντίον των σοφιστών ο Ξενοφών ως προς την επίδρασή τους στους νέους;

Μονάδες 10

3. Στο απόσπασμα «οὔτε γὰρ ... *χρὴ ἄγαθοὺς γίγνεσθαι*»:

α. Να μεταφέρετε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά και τις αντωνυμίες στον άλλο αριθμό, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος. (μονάδες 4)

β. Να γράψετε τα ρήματα που βρίσκονται σε πληθυντικό αριθμό (μονάδες 3) και να τα μεταφέρετε στην υποτακτική αορίστου της ενεργητικής φωνής, στο ίδιο πρόσωπο και στον ίδιο αριθμό. (μονάδες 3)

Μονάδες 10

4. α. Στο απόσπασμα «*ὀνόματα μὲν γὰρ ... εἰ καλῶς ἔχουεν*» να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδα 1) και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο. (μονάδες 3)

β. «*πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται*»: Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (μονάδες 2) και να κάνετε όλες τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε να τονίζεται το πρόσωπο που ενεργεί (μονάδες 4).

Μονάδες 10

5. Ξενοφῶν, Πόροι, 5.11.1 - 13.5

Στο παρακάτω απόσπασμα του διδακτικού έργου Πόροι ἢ περὶ προσόδων ο Ξενοφῶν συνδέει την οικονομική ευημερία της Αθήνας με τα αγαθά της ειρήνης.

Εἰ δέ τις αὖ εἰς χρήματα κερδαλεώτερον νομίζει εἶναι τῇ πόλει πόλεμον ἢ εἰρήνην, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθείη ἢ εἴ τις τὰ προγεγενημένα ἐπανασκοποῖ τῇ πόλει πῶς ἀποβέβηκεν. Εὐρήσει γὰρ τό τε παλαιὸν ἐν εἰρήνῃ μὲν πάννυ πολλὰ χρήματα εἰς τὴν πόλιν ἀνενεχθέντα, ἐν πολέμῳ δὲ πάντα ταῦτα καταδαπανηθέντα· γινώσεται δ', ἣν σκοπῇ, καὶ ἐν τῷ νῦν χρόνῳ διὰ μὲν τὸν πόλεμον καὶ τῶν προσόδων πολλὰς ἐκλιπούσας καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ [πολλὰ] καταδαπανηθείσας, ἐπεὶ δὲ εἰρήνη κατὰ θάλατταν γεγένηται, ἠϋξημένας τε τὰς προσόδους, καὶ ταύταις ἔξον τοῖς πολίταις χρῆσθαι ὅ τι βούλονται.

Εἰ δέ τις με ἐπερωτῶ· Ἡ καί, ἂν τις ἀδικῇ τὴν πόλιν, λέγεις ὥς χρὴ καὶ πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν; Οὐκ ἂν φαίην· ἀλλὰ μᾶλλον λέγω ὅτι πολὺ θᾶπτον ἂν τιμωροίμεθα αὐτούς, εἰ μὴδὲνα ὑπάρχοιμεν ἀδικοῦντες· οὐδένα γὰρ ἂν ἔχοιεν σύμμαχον.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

κερδαλέος, -α, -ον: επικερδής, επωφελής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «*Εἰ δέ τις αὖ εἰς χρήματα ... ὅ τι βούλονται.*»

Μονάδες 20

2. Σε ποια υποθετική ερώτηση αναφέρεται ο Ξενοφών και ποια απάντηση δίνει ο ίδιος;

Μονάδες 10

3. α. «πολλὰς ἐκλιπούσας καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ [πολλὰ] καταδαπανηθείσας»: Να μετατρέψετε τις μετοχές του αποσπάσματος σε β' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή που βρίσκονται. (μονάδες 3)

β. Για τα επιρρήματα του αποσπάσματος «*ἀλλὰ μᾶλλον λέγω ὅτι πολὺ θάττον ἂν τιμωροίμεθα αὐτούς*» που βρίσκονται στο συγκριτικό βαθμό, να γράψετε τους άλλους δύο βαθμούς. (μονάδες 4)

γ. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: (μονάδες 3)

τις: τη δοτική πληθυντικού

προσόδους: την ονομαστική πληθυντικού

πολίταις: την κλητική ενικού

Μονάδες 10

4. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους: *ἡ εἰρήνην, ταῦτα* (το πρώτο του κειμένου), *τῶν προσόδων, ἄγειν*. (μονάδες 4)

β. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τη μετοχή *ἀνενεχθέντα* και να δικαιολογήσετε τον χαρακτηρισμό της. (μονάδες 2)

γ. «*πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθείη*», «*ὥς χρὴ καὶ πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν*»: Να χαρακτηρίσετε το είδος των προτάσεων και να επισημάνετε τον συντακτικό τους ρόλο. (μονάδες 4)

Εναλλακτικά: Να ξαναγράψετε το απόσπασμα «*ἀλλὰ μᾶλλον ... ὑπάρχοιμεν ἀδικοῦντες*» μετατρέποντας τον υποθετικό λόγο από πλάγιο σε ευθύ (μονάδες 2) και από απλή σκέψη του λέγοντος σε αντίθετο του πραγματικού. (μονάδες 2)

Μονάδες 10

6. Διογένης Λαέρτιος, Πρωταγόρας Βίοι, 9.51 - 52

Ο Διογένης Λαέρτιος (3ος αι. μ.Χ.) καταγράφει τη ζωή και τις θεωρίες πολλών αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων και αποτελεί σημαντική πηγή για όσους δεν διαθέτουμε άλλες μαρτυρίες. Στο απόσπασμα παρουσιάζει τις βασικές θέσεις του Πρωταγόρα.

Καὶ πρῶτος ἔφη δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος ἀντικειμένους ἀλλήλοις· οἷς καὶ συνηρώτα, πρῶτος τοῦτο πράξας. Ἀλλὰ καὶ ἥρξατό που τοῦτον τὸν τρόπον· «πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος, τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστιν, τῶν δὲ οὐκ ὄντων ὡς οὐκ ἔστιν». Ἔλεγέ τε μηδὲν εἶναι ψυχὴν παρὰ τὰς αἰσθήσεις, καθὰ καὶ Πλάτων φησὶν ἐν Θεαιτήτῳ, καὶ πάντα εἶναι ἀληθῆ. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τοῦτον ἥρξατο τὸν τρόπον· «περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι οὔθ' ὡς εἰσὶν, οὔθ' ὡς οὐκ εἰσὶν· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι, ἢ τ' ἀδηλότης καὶ βραχὺς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου». Διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ συγγράμματος ἐξεβλήθη πρὸς Ἀθηναίων· καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ κατέκαυσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὑπὸ κήρυκι ἀναλεξάμενοι παρ' ἐκάστου τῶν κεκτημένων. Οὗτος πρῶτος μισθὸν εἰσεπράξατο μνᾶς ἑκατόν· καὶ πρῶτος μέρη χρόνου διώρισε καὶ καιροῦ δύναμιν ἐξέθετο καὶ λόγων ἀγῶνας ἐποιήσατο καὶ σοφίσματα τοῖς πραγματολογούσι προσήγαγε· καὶ τὴν διάνοιαν ἀφείλκε πρὸς τοῦνομα διελέχθη καὶ τὸ νῦν ἐπιπόλαιον γένος τῶν ἐριστικῶν ἐγέννησεν·

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

χρήμα: κάτι που κάποιος χρησιμοποιεί ή χρειάζεται | πράγμα, υπόθεση, γεγονός.
σόφισμα: απατηλό ρητορικό τέχνασμα, γριφώδης λόγος, λεπτολογία. **πράγματα**: ιδιωτικές ή δημόσιες υποθέσεις. **ἐπιπόλαιος, -ον**: επιφανειακός. **ἐριστικοί**: αυτοί που επιδίδονται σε αντιλογίες και διαμάχες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Καὶ πρῶτος ἔφη ... ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου.»

Μονάδες 20

2. Σε ποιες περιπτώσεις ο σοφιστής Πρωταγόρας μπορεί να θεωρηθεί πρωτοπόρος;

Μονάδες 10

3. α. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται (μονάδες 5):

πάντων χρημάτων: η συνεκφορά στον ενικό αριθμό

Πλάτων: κλητική ενικού

βίος: κλητική ενικού

ἀληθῆ: γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος στον συγκριτικό βαθμό

β. Να γραφούν τα απαρέμφατα ενεστώτα (στην ίδια φωνή και διάθεση) για τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: *ἔφη*, *συνηρώτα*, *ἔλεγεν*, *ἤρξατο*, *έξεβλήθη*. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

4. α. Σε ποια υποκείμενα αναφέρονται οι προτάσεις «ὥς εἰσίν» και «ὥς οὐκ εἰσίν»; Τι είδους προτάσεις είναι και πώς δικαιολογείται ο τρόπος εισαγωγής τους; (μονάδες 5)

β. Στο κείμενο υπάρχει τρεις φορές το απαρέμφατο *εἶναι*. Πρόκειται για ειδικό ή τελικό απαρέμφατο; Θα μπορούσε να αντικατασταθεί με πρόταση; Να ελέγξετε εάν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία; (μονάδες 5)

Μονάδες 10

7. Θουκυδίδης, 'Ιστορίαι, 1.75.1 - 1.76.1.5

Πριν από την έναρξη του Πελοποννησιακού Πολέμου, οι Αθηναίοι εξηγούν στους Λακεδαιμονίους για ποιους λόγους ανέλαβαν την ηγεμονία της Αθηναϊκής Συμμαχίας.

Ἄρ' ἄξιοί ἐσμεν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας ἔνεκα τῆς τότε καὶ γνώμης ξυνέσεως ἀρχῆς γε ἧς ἔχομεν τοῖς Ἑλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακεῖσθαι; Καὶ γὰρ αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν συμμάχων καὶ αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστήναι· ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ δέους, ἔπειτα καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελίας. Καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους, καὶ τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων, ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὄντων, ἀνέντας κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο. Πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ συμφέροντα τῶν μεγίστων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι.

Ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι ἐξηγεῖσθε· καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς ἀπήχθεσθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ ἂν ἦσσαν ὑμᾶς λυπηροὺς γενομένους τοῖς συμμάχοις καὶ ἀναγκασθέντας ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἀρχή: ηγεμονία. **βιάζομαι τινα**: αναγκάζω κπν να κάνει κάτι με τη βία. **προάγω**: οδηγώ εμπρός ή πάνω, επεκτείνω. **ἀπηχθημένους**: μτχ. πρκ. του ἀπεχθάνομαι: είμαι μισητός, προκαλώ το μίσος. **ἀποστάντων**: μτχ. αορ. β' του ἀφίστημι:

αποστατώ. **άνέντας**· μτχ. αορ. β' του *άνίημι*: χαλαρώνω. **έξηγοῦμαι**: είμαι αρχηγός, διοικώ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Καὶ γὰρ αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν ... πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο.»

Μονάδες 20

2. Ποια θα ήταν, κατά τη γνώμη των Αθηναίων, η αντίστοιχη στάση και συμπεριφορά των Λακεδαιμονίων, εάν βρισκόντουσαν στην ίδια θέση;

Μονάδες 10

3. α. «ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου ... **άνέντας** κινδυνεύειν»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τα απαρέμφατα (μονάδες 3) και να μεταφέρετε το καθένα από αυτά στο β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής (μονάδες 3).

β. «καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο»: Να ξαναγράψετε την πρόταση μεταφέροντας όλους τους κλιτούς τύπους της στον άλλο αριθμό (μονάδες 4).

Μονάδες 10

4. α. «Ἄρ' ἄξιοί ἐσμεν ... ἐπιφθόνως διακεῖσθαι;»: Να μεταφέρετε την περίοδο στον πλάγιο λόγο εξαρτώντας την από τη φράση «Ἀθηναῖοι ἠπόρουν...», κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές. (μονάδες 6)

Εναλλακτικά: διακεῖσθαι, παραμεῖναι, καταστήναι: Να απαντήσετε στα εξής: α) από πού εξαρτώνται τα συγκεκριμένα απαρέμφατα, β) ποιο είναι το υποκείμενό τους; γ) ποιο είναι το είδος τους (τελικό - ειδικό). (μονάδες 6)

β. Στο απόσπασμα «Καὶ γὰρ αὐτὴν ... ἡγεμόνας καταστήναι» να εντοπίσετε τις λέξεις που λειτουργούν συντακτικά ως αντικείμενα και τους ρηματικούς τύπους από τους οποίους εξαρτώνται. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

8. Ίσοκράτης, Αίγινητικός, 17.1 - 19.5

Ο Αίγινητικός λόγος αναφέρεται σε μία δίκη που έγινε το 393 π.Χ. ενώπιον των δικαστηρίων της Αίγινας. Υπό διεκδίκηση ήταν η κληρονομιά κάποιου Θρασυλόχου από τη Σίφνο, ο οποίος μετοίκησε στη Μήλο, στην Τροιζήνα και τέλος και στην Αίγινα, όπου και πέθανε. Την περιουσία του κληρονόμησε κάποιος υιοθετημένος. Την ίδια περιουσία διεκδικούσε δικαστικά και μία γυναίκα από την Αθήνα.

Αἰσχυνθείην γὰρ ἂν ὑπὲρ τοῦ τετελευτηκότος, εἰ μὴ πάντες πεισθείητε, μὴ μόνον ὥς κατὰ τοὺς νόμους ἀλλ' ὥς καὶ δικαίως ταῦτ' ἔπραξεν. Ῥαδίας δ' ἡγοῦμαι τὰς ἀποδείξεις εἶναι. Τοσοῦτον γὰρ διηνέγκαμεν ὥσθ' αὕτη μὲν ἢ κατὰ γένος ἀμφισβητοῦσα πάντα τὸν χρόνον διετέλεσε καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκείνον καὶ πρὸς Σώπολιν καὶ πρὸς τὴν μητέρ' αὐτῶν διαφερομένη καὶ δυσμενῶς ἔχουσα, ἐγὼ δ' οὐ μόνον περὶ Θρασύλοχον καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν, ἧς ἀμφισβητοῦμεν, φανήσομαι πλείστου τῶν φίλων ἄξιος γεγενημένος. Καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν πολὺ ἂν ἔργον εἶη λέγειν· ὅτε δὲ Πασίνος Πάρον κατέλαβεν, ἔτυχεν αὐτοῖς ὑπεκκείμενα τὰ πλείστα τῆς οὐσίας παρὰ τοῖς ξένοις τοῖς ἐμοῖς· ὥόμεθα γὰρ μάλιστα ταύτην τὴν νῆσον ἀσφαλῶς ἔχειν. Ἀπορούντων δ' ἐκείνων καὶ νομιζόντων αὐτ' ἀπολωλέναι, πλεύσας ἐγὼ τῆς νυκτὸς ἐξεκόμισ' αὐτοῖς τὰ χρήματα, κινδυνεύσας περὶ τοῦ σώματος· ἐφρουρεῖτο μὲν γὰρ ἡ χώρα, συγκατειληφότες δ' ἦσαν τινες τῶν ἡμετέρων φυγάδων τὴν πόλιν, οἳ μιᾶς ἡμέρας ἀπέκτειναν αὐτόχειρες γενόμενοι τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν καὶ τὸν θεῖον καὶ τὸν κηδεστὴν καὶ πρὸς τούτοις ἀνεψιούς τρεῖς.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἀμφισβητῶ: διαφωνώ, διαφιλονικώ για κάτι. **δυσμενῶς ἔχουσα τινα**: φέρομαι εχθρικά σε κπν. **ἔργον ἐστί(ν)**: (+ απρμφ) είναι δύσκολο, είναι ανώφελο. **ὑπέκκειμαι**: μεταφέρομαι σε ασφαλές μέρος. **κηδεστής**: συγγενής μέσω γάμου, ιδίως, γαμπρός (από γάμο), πεθερός, πατριός. **ἀνεψιός**: 1. πρώτος ξάδερφος, ξάδερφος σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ. 2. ανηψιός, σε Ηρόδ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν πολὺ ... πρὸς τούτοις ἀνεψιοὺς τρεῖς.»

Μονάδες 20

2. Ποιες αποδείξεις παρουσιάζει ο ομιλητής προκειμένου να υπερασπιστεί τη νομιμότητα του δικαιώματός του να κληρονομήσει αυτός τον Θρασύλοχο.

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

τοῦ τελευτηκότος: δοτική πληθυντικού στο αρσενικό γένος

δικαίως: αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος στον υπερθετικό βαθμό

Ῥαδίας: ο τύπος στον συγκριτικό βαθμό

ἐκείνον: αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος

πλείστου: ο τύπος στον συγκριτικό βαθμό

διαφερομένη: β' ενικό προστακτικής αορίστου

εἰπεῖν: γ' ενικό προστακτικής παρακειμένου στη μέση φωνή

ἡγοῦμαι: γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα

διηνέγκαμεν: ο τύπος στον μέλλοντα

φανήσομαι: το απαρέμφατο του αορίστου στην ίδια φωνή και διάθεση

Μονάδες 10

4. α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις ή φράσεις του κειμένου: γεγεννημένην, κατὰ τοὺς νόμους, διαφερομένη, τῶν φίλων. (μονάδες 04)

β. Να βρεθεί ο υποθετικός λόγος του κειμένου, να αναγνωριστεί και να τραπεί σε υποθετικό λόγο που να δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και μέλλον. (μονάδες 06)

Μονάδες 10

9. Ξενοφῶν, Ἑλληνικά, Βιβλίο 7, 1.39 - 40

Το 367 π.Χ. οι ίδιες οι ελληνικές πόλεις έστειλαν αντιπροσώπους στον Πέρση βασιλιά επιδιώκοντας την περσική ανάμειξη στις ελληνικές υποθέσεις, ώστε μέσω της περσικής υποστήριξης, να κερδίσουν την ηγεμονία στον ελλαδικό χώρο. Ως αντιπρόσωπος της Θήβας στάλθηκε ο Πελοπίδας, που εξασφάλισε χρηματοδότηση της πόλης του από τους Πέρσες και τη συγγραφή της επιστολής για την οποία γίνεται λόγος και στο κείμενο.

Ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι συνεκάλεσαν ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπασῶν ἀκουσομένους τῆς παρὰ βασιλέως ἐπιστολῆς, καὶ ὁ Πέρσης ὁ φέρων τὰ γράμματα δείξας τὴν βασιλέως σφραγίδα ἀνέγνω τὰ γεγραμμένα, οἱ μὲν Θηβαῖοι ὁμνύναι ταῦτα ἐκέλευον βασιλεῖ καὶ ἑαυτοῖς τοὺς βουλομένους φίλους εἶναι, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ὁμούμενοι ἀλλ' ἀκουσόμενοι πεμφθείησαν· εἰ δέ τι ὄρκων δέοιντο, πρὸς τὰς πόλεις πέμπειν ἐκέλευον. Ὁ μέντοι Ἀρκὰς Λυκομήδης καὶ τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲ τὸν σύλλογον ἐν Θήβαις δέοι εἶναι, ἀλλ' ἔνθα ἂν ᾗ ὁ πόλεμος. Χαλεπαινόντων δ' αὐτῷ τῶν Θηβαίων καὶ λεγόντων ὡς διαφθείροι τὸ συμμαχικόν, οὐδ' εἰς τὸ συνέδριον ἤθελε καθίζειν, ἀλλ' ἀπιὼν ὥχετο, καὶ μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἐξ Ἀρκαδίας πρέσβεις.

Ὡς δ' ἐν Θήβαις οὐκ ἠθέλησαν οἱ συνελθόντες ὁμόσαι, ἔπεμπον οἱ Θηβαῖοι πρέσβεις ἐπὶ τὰς πόλεις, ὁμνύναι κελεύοντες ποιήσιν κατὰ τὰ βασιλέως γράμματα, νομίζοντες ὁκνήσειν μίαν ἐκάστην τῶν πόλεων ἀπεχθάνεσθαι ἅμα ἑαυτοῖς τε καὶ βασιλεῖ.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

σύλλογος: διάσκεψη. **χαλεπαίνω τινί**: οργίζομαι με κάποιον. **διαφθείρω**: καταστρέφω, διαλύω, αφανίζω, εξολοθρεύω.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι, ... πέμπειν ἐκέλευον».

Μονάδες 20

2. Γιατί αποχώρησαν οι Αρκάδες αντιπρόσωποι από το συνέδριο μαζί με τον Λυκομήδη;

Μονάδες 10

3. α. Να γράψετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται (στην ίδια φωνή και διάθεση):

συνεκάλεσαν: γ' πληθυντικό μέλλοντα οριστικής

ἀνέγνω: γ' ενικό αορίστου ευκτικής

πεμφθείησαν: γ' ενικό παθητικού αορίστου υποτακτικής

(μονάδες 6)

- β. Να μεταγράψετε τους παρακάτω γραμματικούς τύπους στον άλλο αριθμό: βασιλεῖ, πρέσβεις. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

4. α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

τῆς ... ἐπιστολῆς: εἶναι στο

ὀμνύναι: εἶναι στο

αὐτῷ: εἶναι στο

(μονάδες 6)

- β. «χαλεπαινόντων δ' αὐτῷ τῶν Θηβαίων καὶ λεγόντων ὡς διαφθείροι τὸ συμμαχικόν, ...»: Στο παραπάνω απόσπασμα, να αναγνωρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

10. Αἰσχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος, 169 - 170

Ο Αθηναῖος ρήτορας Αἰσχίνης (389-314 π.Χ.), της φιλομακεδονικής παράταξης, έγραψε το 330 π.Χ. τον λόγο εναντίον ενός πολιτικού της αντίπαλης παράταξης, του Κτησιφώντα, ο οποίος είχε προτείνει να στεφανωθεί ο αντιμακεδόνας Δημοσθένης για την προσφορά του στην Αθήνα. Στο παρακάτω χωρίο καταγράφονται χαρακτηριστικά ενός δημοκρατικού ανθρώπου.

Οἶμαι τοίνυν ἅπαντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι τάδε δεῖν ὑπάρξαι τῷ δημοτικῷ, πρῶτον μὲν ἐλεύθερον αὐτὸν εἶναι καὶ πρὸς πατρός καὶ πρὸς μητρός, ἵνα μὴ διὰ τὴν περὶ τὸ γένος ἀτυχίαν δυσμενῆς ᾗ τοῖς νόμοις, οἳ σώζουσι τὴν δημοκρατίαν, δεύτερον δ' ἀπὸ τῶν προγόνων εὐεργεσίαν τινὰ αὐτῷ πρὸς τὸν δῆμον ὑπάρχειν, ἣ τό γ' ἀναγκαιότατον μηδεμίαν ἔχθραν, ἵνα μὴ βοηθῶν τοῖς τῶν προγόνων ἀτυχήμασι κακῶς ἐπιχειρῇ ποιεῖν τὴν πόλιν. Τρίτον σώφρονα καὶ μέτριον χρὴ πεφυκέναι αὐτὸν πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν δίαίταν, ὅπως μὴ διὰ τὴν ἀσέλγειαν τῆς δαπάνης δωροδοκῇ κατὰ τοῦ δήμου. Τέταρτον εὐγνώμονα καὶ δυνατὸν εἰπεῖν· καλὸν γὰρ τὴν μὲν διάνοιαν προαιρεῖσθαι τὰ βέλτιστα, τὴν δὲ παιδεῖαν τὴν τοῦ ῥήτορος καὶ τὸν λόγον πείθειν τοὺς ἀκούοντας· εἰ δὲ μή, τὴν γ' εὐγνωμοσύνην αἰεὶ προτακτέον τοῦ λόγου. Πέμπτον ἀνδρεῖον εἶναι τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ παρὰ τὰ δεινὰ καὶ τοὺς κινδύνους ἐγκαταλείπη τὸν δῆμον. Τὸν δ' ὀλιγαρχικὸν πάντα τὰναντία τούτων ἔχειν. Τί γὰρ δεῖ πάλιν διεξιέναι; Σκέψασθε δὴ τί τούτων ὑπάρχει Δημοσθένει· ὁ δὲ λογισμὸς ἔστω ἐπὶ πᾶσι δικαίοις.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ὁ δημοτικός: ο δημοκρατικός άνθρωπος. **προαιρούμαι:** επιλέγω, προτιμῶ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Οἶμαι ... κακῶς ἐπιχειρῇ ποιεῖν τὴν πόλιν.»

Μονάδες 20

2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του δημοκρατικού ανθρώπου σύμφωνα με τον Αισχίνη;

Μονάδες 10

3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

ἄπαντας: γενική ενικού στο θηλυκό γένος

πατρός: κλητική ενικού

πόλιν: δοτική πληθυντικού

τὰ βέλτιστα: ο ίδιος τύπος στον συγκριτικό βαθμό

τούτων: κλητική ενικού στο θηλυκό γένος

δεῖν: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού

εἰπεῖν: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής στον χρόνο που βρίσκεται

προαιρεῖσθαι: ο ίδιος τύπος στον αόριστο (ίδια φωνή και διάθεση)

πείθειν: ο ίδιος τύπος στον παρακείμενο μέσης φωνής

ἔχειν: β' ενικό ευκτικής στον αόριστο β' μέσης φωνής

Μονάδες 10

4. Να βρείτε σε όλο το κείμενο τους προσδιορισμούς με τους οποίους εκφράζεται ο σκοπός. Να καταγράψετε τις σχετικές δευτερεύουσες προτάσεις και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς τους.

Μονάδες 10

11. Ονοματικές προτάσεις (ειδικές, πλάγιες ερωτηματικές, ενδοιαστικές)

α) Ποια θέση κατέχουν οι παρακάτω ονοματικές προτάσεις; β) Πώς εισάγονται; γ) Να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Στη συνέχεια, να αποδώσετε όλα τα παραδείγματα στα νέα ελληνικά.

1. Ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι, εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἡμεῖς ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα.

2. Ὅτι βούλοισθε ἂν τὴν ἀρχὴν, ἣν πρότερον ἐκέκτησθε, ἀναλαβεῖν πάντες ἐπιστάμεθα.

3. Ὡς μὲν ἀληθὴ λέγω μεμαρτύρηται.

4. Ἐφοβούμεν ἂν μὴ οὐκ ἂν ἦλθετε.

5. Τοῦτο γὰρ οὐ τολμῶσι λέγειν, ὥς οὐ δοτέον δίκην, εἴπερ ἀδικοῦσί γε.

6. Ἦκον λέγοντες οἱ σκοποὶ ὅτι οὐχ ἵππεῖς εἰσιν, ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιτο.

7. Δεδοίκασι μὴ ματαία ἂν γένοιτο ἢ κατασκευή, εἰ πόλεμος ἐγερθεῖ.

8. Ἐλογιζόμεν ὅτι καὶ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἐγὼ σοφώτερός εἰμι.

9. Ἠγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.

10. Οὐ δῆλόν ἐστι τῷ στρατηγῷ εἰ συμφέρει στρατηγεῖν.

11. Φοβούμεθα μὴ ταῦτα οὐκ ἐστὶν ἀληθῆ.

12. Εἰ μέγα ἀγαθὸν ἡ φιλία ἀνθρώποις (ἐστί), καὶ τοῦτο ἐπισκεψώμεθα.

13. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔδεισε μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένηται τῇ πόλει.

14. Αὐτὸ οὖν τοῦτο προσήκει σκοπεῖν, πότερον ἀγαθὰ ἢ κακὰ ἐστὶ τὰ πεπραγμένα.

15. Ἐρωτήσεως ἔτι ἡ ἀπόκρισις ἡμῶν δεῖται, περὶ ὅτου ὁ σοφιστὴς δεινὸν ποιεῖ λέγειν.

ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

(Για τις αναφορικές ονοματικές προτάσεις βλ. § 192)

ΕΙΔΟΣ	ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΩΣ:
ΕΙΔΙΚΕΣ	ὅτι (αντικειμενική κρίση) ὥς (υποκειμενική κρίση)	Οριστική Δυνητική οριστική Δυνητική ευκτική Ευκτική του πλάγιου λόγου	1. Αντικείμενα σε ρήματα: λεκτικά, γνωστικά, δεικτικά, αισθητικά 2. Υποκείμενα σε απρόσωπα ρήματα ή απρόσωπες εκφράσεις ανάλογης σημασίας 3. Επεξηγήσεις σε δεικτική αντωνυμία ή σε άλλον όρο
ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ	μή, ὅπως μή (φόβος μήπως γίνει κάτι ανεπιθύμητο) μή οὐ (φόβος μήπως δε γίνει κάτι επιθυμητό)	Υποτακτική Ευκτική του πλάγιου λόγου	1. Αντικείμενα σε ρήματα: φόβου, υποψίας, δισταγμού, ανησυχίας 2. Υποκείμενα σε απρόσωπες εκφράσεις ανάλογης σημασίας 3. Επεξηγήσεις σε δεικτική αντωνυμία ή σε άλλον όρο
ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ	ΟΛΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ		
	Μονομελείς: εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν	Οριστική	1. Αντικείμενα σε ρήματα: ερωτηματικά, γνωστικά, λεκτικά, δεικτικά, σκέψης, φροντίδας, απόπειρας, προσοχής 2. Υποκείμενα σε απρόσωπα ρήματα ή απρόσωπες εκφράσεις ανάλογης σημασίας 3. Επεξηγήσεις σε δεικτική αντωνυμία ή σε άλλον όρο
	Διμελείς: εἰ - ἤ πότερον(-α) - ἤ εἴτε - εἵτε	Δυνητική οριστική Δυνητική ευκτική	
	ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ	Απορηματική υποτακτική	
	Ερωτηματικές αντωνυμίες ή ερωτηματικά επιρρήματα Αναφορικές αντωνυμίες ή αναφορικά επιρρήματα	Ευκτική του πλάγιου λόγου	

12. Υποθετικοί λόγοι

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ

ΕΙΔΟΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΔΟΣΗ
1ο: Πραγματικό	εἰ + οριστική οποιοδήποτε χρόνου	οποιαδήποτε ἐγκλίση
2ο: Αντίθετο του πραγματικού	εἰ + οριστική ιστορικού χρόνου	δυνητική οριστική
3ο: Προσδοκώμενο	ἐάν, ἄν, ἥν + υποτακτική	οριστική μέλλοντα
4ο: Αόριστη επανάληψη στο παρόν ή στο μέλλον	ἐάν, ἄν, ἥν + υποτακτική	οριστική ενεστώτα
5ο: Απλή σκέψη του λέγοντος	εἰ + ευκτική	δυνητική ευκτική
6ο: Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν	εἰ + ευκτική (επαναληπτική)	οριστική παρατατικού ή δυνητική οριστική αορίστου

Α. Αναγνώριση υποθετικών λόγων

Να βρεθεί η υπόθεση και η απόδοση, και να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου. Στη συνέχεια, να αποδώσετε όλα τα παραδείγματα στα νέα ελληνικά.

1. Εἰ μὲν καὶ σὺ φῆς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα.

2. Εἰ βούλοιο φίλος εἶναι, μέγιστος ἂν εἴης.

3. Εἴ τις ἀντίποι, εὐθὺς ἐτεθνήκει.

4. Εἰ θεοῦ υἱὸς ἦν Ἀσκληπιός, οὐκ ἦν αἰσχροκερδής.

5. Εἴ τι τοιοῦτον φοβεῖ, ἕασον αὐτὸ χαίρειν.

6. Κἄν τοῦτο νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται.

7. Οἶμαι δὴ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς τὴν παρασκευὴν, ἂν ἀρέσκη ψηφίσασθαι.

8. Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.

9. Εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε.

10. Ἦν ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν.

11. Ἐὰν κατὰ μέρος φυλάττωμεν, ἦττον ἂν δύναίτο ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι.

12. Ἡ φύσις, ἂν ᾗ πονηρά, πολλάκις βούλεται φαῦλα.

13. Εἰ οἱ νέοι ἐπιμελήσονται τῶν ἀγαθῶν ἔργων, τάχ, ἂν τῶν ὀνομάτων ἄξιοι γένοιντο ἃ ἔχουσι.

14. Εἴ τις αὐτῷ δοκοίῃ βλακεύειν, ἔπαισεν ἄν.

15. Ἦν σεισμὸς γένηται, τέρας νενόμισται.

Β. Μετασχηματισμοί υποθετικών λόγων

Να μετατρέψετε τους παρακάτω υποθετικούς λόγους στο είδος που σας ζητείται.

1. *Εἰ ψεύδομαι, Σώκρατες, ἐξέλεγχε.* Να γίνει μετατροπή στο μη πραγματικό.

2. *Ἦν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, εὐδοκίμησομεν.* Να γίνει μετατροπή στην απλή σκέψη του λέγοντος.

3. *Εἰ σὺ βούλει, ἐπανέλθωμεν.* Να γίνει μετατροπή στην αόριστη επανάληψη στο παρελθόν.

4. *Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον.* Να γίνει μετατροπή στο προσδοκώμενο.

5. *Εἰ τοῦτο ποιεῖς, τὴν πόλιν βλάπτεις.* Να γίνει μετατροπή στο μη πραγματικό.

6. *Εἰ μὴ εἵχομεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ᾤμεν.* Να γίνει μετατροπή στην απλή σκέψη του λέγοντος.

7. *Εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἐμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε.* Να γίνει μετατροπή στην αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον.

8. *Ἐὰν ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε.* Να γίνει μετατροπή στο πραγματικό.

9. *Οὐδὲ ζῶν ἂν τις, εἰ μὴ τρέφοιτο.* Να γίνει μετατροπή στο μη πραγματικό.

10. *Ἐὰν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν [...], τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία.* Να γίνει μετατροπή στο προσδοκώμενο.

Γ. Ανάλυση υποθετικών μετοχών

Με τη βοήθεια της απόδοσης και του νοήματος α) να αναλυθούν οι υποθετικές μετοχές σε υποθετικές προτάσεις (έχοντας υπόψη τη συνηθέστερη περίπτωση) και β) να δηλωθεί το είδος και η σημασία των υποθετικών λόγων. Στη συνέχεια, να αποδώσετε όλα τα παραδείγματα στα νέα ελληνικά.

1. Ἀμελήσαντας ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐδείς εὐμενῶς ὑποδέξεται.

2. Ἐγὼ πρόσθεν ἀκούων ἐζήλουν τήνδε τὴν πόλιν.

3. Βουλευόμενος παραδείγματα ποιού τὰ παρεληλυθότα.

4. Μὴ ἐλθόντων ὑμῶν ἐπορευόμεθα ἄν.

5. Ὅμολογῶν μὲν τις ἀδικεῖν ἀπέθανε, ἐὰν δ' ἀμφισβητῇ ἐλέγχεται.

6. Εἰς ὑμᾶς εἰσελθὼν τῶν δικαίων τεύξομαι.

7. Σωθέντες ἐν καιρῷ ὑμῖν ἂν γενοίμεθα.

8. Τοὺς φίλους εὐεργετοῦντες καὶ τοὺς ἐχθροὺς δυνήσεσθε κολάζειν.

9. Θαρρῶν πλείονα ἔθυεν ἢ ὀκνῶν ηὔχετο.

10. Βουλόμενος φίλος εἶναι μέγιστος ἂν εἴης.

11. Ἐπελαυνόντων τινῶν εὐπετῶς ἀνεχώρουν ἐκεῖνοι.

12. Εὐτυχῶν μὴ ἴσθι ὑπερήφανος· ἀπορήσας μὴ ταπεινοῦ.

13. Τίς ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν ὁρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον;

14. Τί τούτων ἂν ἡμῖν γίγνοιτο διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους;

15. Κακοὺς εὖ ποιῶν ὅμοια πείσῃ τοῖς τὰς ἀλλοτρίους κύνας σιτίζουσιν.

13. Τριτόκλιτα Επίθετα

Να συμπληρώσετε τα κενά με τον σωστό τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση:

α) Καὶ οὐ(κακοήθης) ἀλλ' (εὐήθης) διὰ τὸ μήπω τεθεωρηκέναι πολλὰς πονηρίας, καὶ εὖπιστοι διὰ τὸ μήπω πολλὰ ἐξηπατῆσθαι, καὶ εὐέλπιδές εἰσι.

β) Εἰ γὰρ οἱ μὲν (βραδύς) οἱ δὲ (ταχύς), οὐδὲν διὰ τοῦτο δεῖ τοὺς μὲν πλεῖον τοὺς δ' ἔλαττον ἔχειν, ἀλλ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ἢ τούτων διαφορὰ λαμβάνει τὴν τιμὴν.

γ) Λίαν (βαθύς) τὰς φάλαγγας ποιούμεναι αἱ πόλεις κύκλωσιν τοῖς πολεμίοις παρέχοιεν.

δ) Τῆς δὲ τοιαύτης ἡδονῆς (ταχύς) ἡ μεταβολή. καὶ ἐρωτικοὶ δ' οἱ νέοι.

ε) Καὶ γὰρ ὁρᾶν στυγνὸς ἦν καὶ τῇ φωνῇ (τραχύς), ἐκόλαζέ τε ἰσχυρῶς, καὶ ὀργῇ ἐνίοτε, ὥς καὶ αὐτῷ μεταμέλειν ἔσθ' ὅτε.

στ) Οὐ γὰρ ἄλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (εὐδαίμων) ἔξεστι γενέσθαι.

ζ) Καὶ τοὺς(σώφρων), ὅτι οὐκ ἄδικοι καὶ τοὺς (ἀπράγμων) διὰ τὸ αὐτό.

14. Αόριστος Β'

Α. Να επαναδιατυπώσετε τις επόμενες προτάσεις έτσι, ώστε να αναφέρονται σε ενέργειες που συντελέστηκαν συνοπτικά στο παρελθόν, ανεξάρτητα από την πραγματική διάρκειά τους.

1. Πολέμαρχον ἀντὶ Ἰσμηνίου ἄλλον αἰροῦνται.

2. Ἐνταῦθα δὲ μάχης γενομένης πολλοὶ ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καταλιπόντες τὰ ὅπλα φεύγουσιν.

3. Ὁ δὲ Λεοντιάδης ἐλθὼν λέγει ταῦτα.

4. Τότε δὲ ἀπέρχονται εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ ταῦτὰ γινώσκοντες Ἀνδροκλείδα.

5. Τίς ἢ φωνὴ προσβάλλει ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, πόρρωθεν ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν;

Β. Να αντικαταστήσετε στις ακόλουθες προτάσεις τους υπογραμμισμένους τύπους του ενεστώτα με τους ίδιους τύπους του Αορίστου β'.

1. Ἐπειτα δὲ οὓς μὲν ἂν ὑμεῖς πάντες αἰρήσθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ ἔσονται.

2. Ταῦτα λέγω, ἵνα αἰσθάνησθε σαφῶς τὰ πράγματα.

3. Λανθάνομεν ἀποδράντες.

4. Κλέαρχος λαμβάνων τοὺς ὀπλίτας παραγίγνεται.

5. Ὀρφεὺς εἰς Ἄιδου εἶσι, ἵνα παρὰ τοῦ Πλούτωνος τὴν Εὐριδίκην λάβανη.

6. Πλάτων δὲ ὁ Ἀρίστωνος πρὸ τῶν Διονυσίων παριῶν ἤκουσε Σωκράτους.

7. Οὐκ ἂν δέοι ἡμᾶς βουλευέσθαι, ὅποτε οἱ πολέμιοι ῥοιεν.

8. Ἐξιῶν ὁ θυρωρὸς λέγει.

9. Ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινὰς αἰσθάνεσθαι τῶν πολεμίων.

10. Οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπέχων ἦκε καὶ ἐκέλευσεν ἡμᾶς εἰσιέναι.

15. Συνηρημένα Ρήματα

Α. Να μεταφέρετε τους τύπους των συνηρημένων ρημάτων που σας δίδονται στους αντίστοιχους του ενεστώτα και του παρατατικού:

1. ἐρωτήσῃ

2. τελευτήσοιεν

3. ἡττησθε

4. ἐπείνησας

5. ἀξιώσουσι

6. ἐζητηκὼς ἴσθι

7. κτησώμεθα

8. νίκησον

9. διψήσειε
10. ήτυχήκεμεν
11. άποπειράσονται
12. έπιχειρήσω
13. άνταιτήσοις
14. άπωθησάτω
15. παρεκαλεσάμην
16. διορθώσητε
17. κατώρθωται
18. έπιζημιώσουσι
19. άναπληρώσεσθε
20. άντιδράσης

Β. Να γραφούν στο ίδιο πρόσωπο του άλλου αριθμού στον χρόνο που βρίσκονται:

1. πνεί →
2. ρέητε →
3. πλείς →
4. δέησθε →
5. πνείς →
6. έπνείτε →
7. έρρεις →
8. έδέου →
9. πλείτε →
10. έδείτο →

16. Μέλλοντας των ρημάτων σε -ίζω

Α. Αφού αναγνωρίσετε τους τύπους που σας δίνονται, να τους μεταφέρετε στον μέλλοντα της έγκλισης που βρίσκονται.

- α. διώριζες
- β. έξώργισαν
- γ. αγωνισαίμην
- δ. νενομικότες εἴητε
- ε. φροντίζειν
- ζ. τὸ γνωρίζον
- η. ψηφιζόμεθα
- θ. ὑπολογίζοιτο
- ι. διαχειριζοίμεθα
- κ. ἡ παρεμποδίζουσα

17. Ρήματα: οἶδα, φημί, εἶμι

Α. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:

Οἶδα: το β' πληθ. προσ. παρατ. →

Εἶμι: το γ' πληθ. προσ. οριστ. ενεστ. →

Φημί: το απαρέμφατο ενεστ. →

Οἶδα: το β' εν. προσ. οριστ. ενεστ. →

Φημί: τη γενική ενικού μτχ. θηλ. γένους. →

Εἶμι: το β' εν. προσ. παρατ. →

Β. Να συμπληρώσετε τα κενά με τους τύπους των *εἶμι*, *φημί* και *οἶδα* που σας ζητούνται στην παρένθεση:

α) Γίγνωσκέ με ὡς μηδὲν (*οἶδα*, μτχ. ενεστ.).

β) Μετὰ φίλου πιστοῦ καὶ διὰ πυρὸς ἔγωγε (*εἶμι*, ευκτική ενεστ.)

ἄν.

γ) Οὐδεὶς (*ἄπειμι*, παρατ.) παρὰ Κύρου πρὸς βασιλέα.

δ) Τρεῖς εἶναι, (φημί, γ' πληθ. οριστ.) παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πολιτεῖαι, ὀλιγαρχία, δημοκρατία, τυραννίς.

ε) Τίνα τῶν πολιτειῶν τούτων ἡμεῖς (φημί, ευκτική ενεστ.) ἂν ἀρίστην εἶναι;

Γ. Να αντικαταστήσετε τους υπογραμμισμένους τύπους με τους αντίστοιχους των ρημάτων εἶμι και οἶδα:

1. Ἐξεστὶν αὐτῷ μεταβαίνειν ἐκεῖσε.
2. Μήπω γ' ἐκεῖσε πορευώμεθα, πρῶ γάρ ἐστιν.
3. Ἄ μὲν οὐκ ἐπίσταμαι οὐδὲ οἶομαι ἐπίστασθαι.
4. Ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων ἀποδιδόναι χάριτας.
5. Τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπίστασο φέρειν.
6. Λύσανδρος δὲ ἄγων τὸ στράτευμα ἐπορεύετο πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἀλιαρτίων.
7. Νῦν δε, ἐπειδὴ οὐκ ἐθέλεις καὶ ἐμοί τις ἀσχολία ἐστί, φευξοῦμαι.
8. Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
9. Ὅδῳ πορεύοισθε βασιλικῇ.
10. Εὖ ἐπίστασθε ὅτι παρ' ἄνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς.

18. Αόριστοι Β': ἔβην, ἔγνων, ἔδραν, ἔφυν, ἐρρύην

Α. Να μεταφέρετε καθέναν ἀπὸ τους τύπους που δίνονται στον ἀντίστοιχο τύπο του ἀόριστου β'.

1. κατὰβαινε:
2. ἀλίσκη:
3. ἐγνωκῶς ἴσθι:
4. ἀναδύεσθαι
5. βιωσοίμην:
6. προσβεβηκέναι:
7. διαγνωσόμενος:
8. διαδράσομαι:
9. ῥέοιεν:

10. πέφυκε:

Β. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων με τους κατάλληλους τύπους του Αορίστου β':

1. Ἀνάγκη γὰρ ἐγένετο αὐτῷ μετὰ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας (ζῶ, ἀπαρέμφατο)
2. ὦ γλυκύ μου ἔαρ, γλυκύτατόν μου τέκνον ποῦ σου τὸ κάλλος;
(δύομαι, οριστική)
3. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ ἢ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου. (γιγνώσκω, προστακτική)
4. Οἱ ἔχοντες τὴν πόλιν φοβηθέντες μὴ κατὰ κράτος ἐξέλιπον τὰ τείχη.
(ἀλίσκομαι, ευκτική)
5. καλῶς θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε κειμένων ἡργάσαντο.
(φύομαι, μετοχή)
6. Οὐκ εἰς Τροιζῆνα ἐλθόντες καὶ τοιαύταις νόσοις ἐλήφθημεν.
(φθάνω, οριστική)
7. Μαιάνδριος δ' ἐκ τῆς Σάμου ἐκπλεῖ ἐς Λακεδαίμονα. (ἀποδιδράσκω, μετοχή)
8. Ἡμέτερον δὴ ἔργον τὰς βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι τὴν ἀνάβασιν.
(ἀναβαίνω, ἀπαρέμφατο)
9. Ἐκ γυναικὸς τὰ φαῦλα. (ῥέω, οριστική).